

naar de synes, at Eksaminationen er kendskøs — for let eller for svær — at gribe ind i den og berbed rette den Mangel, der maatte være til Stede. At de faste Censorer møde paa Seminarier og overvære Lærernes Eksamination er vel ikke alene en Censur over Eleverne, men ogsaa en Slags Censur over Lærerne og det en Censur, som disse bør ind under. Det har da ogsaa været Skik herhjemme i mange Tider. Jeg gad nok vide, om ikke naar Madvig i sin Tid rejste rundt ved Eksaminer i Latinskolerne, adskillige Binde til adskillige Overlæreres og Adjunktens Digstifter ere staaene ved disse Eksaminationer. Mon Madvig ikke netop der har faaet Erfaring for, at den Lærer burde fjernes, og at den Lærer var paa sin Blads? Det er jo en Censur, en Bedømmelse af Lærerne, som de dygtige udmærkede kunne være tjente med, og som de daarlige maa finde sig i, selv om de fjernes efter den Anledning, der da gives dertil. — Der er en Ting, jeg ogsaa kan gaa med til, skønt den kniber mig en lille Smule mere, og det er at faa slettet nogle enkelte Ord i § 6. Der staar der — jeg tillader mig at oplæse det — at „Seminarierlærerne ere Eksaminatorer; men Genstandene for Eksaminationen bestemmes af Censorerne efter forudgaaet Samraad med Eksaminator.“ Jeg kunde gaa med til at slette de sidste fem Ord „efter forudgaaet Samraad med Eksaminator.“ Ganste vist indrømmer jeg, at det ogsaa kan være af Betydning for Eksaminanten, at Læreren i Forvejen ved, hvilke bestemte Spørgsmaal han skal eksaminere i, men paa den anden Side ere de jo paa den Maade Faglærere ved Seminarier, at man kan forlange, at vedkommende Seminarierlærere bør i den Grad være inde i det Pensum, der i det hele forlanges, at de maa kunne eksaminere fuldig og grundig nok paa hvilket som helst Punkt. Censur maatte forlange. Hvis det kunde formilde ærede Medlemmer, som holde saa stærkt paa Eksamenkommissionen, har jeg ikke noget imod at gaa med til at slette disse sidste fem Ord, men saa vil jeg sige en Ting til Slutning om dette bestemte Spørgsmaal, og det er, at det synes mig lidt underligt, naar Landstinget er gaaet med til at vise de anerkendte Friseminariet den Tiltro, som man ubetinget viser dem derved, at man giver dem Ret til at afholde deres Eksamen og have deres egne Lærere til at eksaminere, at denne Tiltro saa skulde forstærkes her nede i Folketinget saaledes, at man her var haardhjertet nok til at sige: den Ret skal hverten Stats- eller Friseminariet have.

Jeg kan ikke forstaa, at Flertallet og Folketinget skulde gaa med dertil. Maa jeg tilføje endnu en Ting til dette. Jeg ved en Myndighed, og det har jeg faaet at vide efter Bilagene til Forslaget her, som har meget liden Tiltro til Friseminariet. Det er den Myndighed, som kalder sig Viborg Stiftsøvrighed; den burde vistnok hellere kalde sig Seminariedirektionen for Nærum Seminarium, men den kalder sig nu her Viborg Stiftsøvrighed. Den udtaler, at den mangler Tiltro til Friseminariet, og den høje Stiftsøvrighed udtaler sig, som om det var et drabeligt Offer at bringe, at Friseminariet skulle have Ret til at afholde denne Eksamen. Om nu Folketinget vil stille sig sammen med Stiftsøvrigheden i dette Syn, det skal jeg lade ærede Medlemmer afgøre selv, jeg trækker mig nu tilbage fra den høje Stiftsøvrighed. Det Ultimatum, som det ærede Medlem fra Sønderj (Højmark) angav at være udtædt fra Landstinget, sympatiserer jeg aldeles ikke med. I det hele taget er der kommet visse Udtalelser frem under Landstingets Forhandlinger om dette Spørgsmaal, som ikke have været særlig egnede til at stifte Forslaget lempe lige Naar paa dets videre Bane, og det beklager jeg selvfølgelig i høj Grad. Men selv om man satte dette i stærke og strenge Ord affattede Ultimatum til Side, turde det dog være noget tvivlsomt, om Loven vil gaa igennem i Landstinget, hvis man her fastholder Eksamenkommissionen, og jeg vil blandt andet af den Grund foruden adskillige andre, som jeg ikke nu skal tillade mig at udvikle, holde paa, at vi skulle holde over, at Eksamen og Eksaminationsretten gaas tilbage til Seminarierne. — Hovedpunktet i Loven ser jeg i øvrigt ikke i det, jeg nu har nævnt, men i den afgjorte Hemmelighed af Privatistvæsenet. Vi vare jo der komne ind paa et meget farligt Straaplan. Endstønt jeg rigtignot slet ikke vil være med til at tale om „to Tredjedele aldeles udulige“, fordi det er en altfor ubetænt Overdrivelse, vil jeg dog sige, at der er lidt nogen Skade herhjemme ved den megen Drug af den private Kursusundervisning til Eksamen. Der er derved adskillige umodne Mænd komne ud i et Arbejde, der kræver saavidt mulig modne Mænd. Nu gaar dette Forslag ud paa at hemme Privatistvæsenet i saa høj Grad som muligt, derved, at der tillægges Seminarierne Indstillingsret. Dette at kunne holde de umodne tilbage savne Seminarierforstanderne nu i høj Grad Myndighed til, og hvis man rigtig tænker paa og lægger Mærke til, hvor meget det har at betyde,